

موسسه آموزش عالی دانش پژوهان پیشرو

تحصیلات تکمیلی

پایان نامه کارشناسی ارشد برنامه ریزی شهری

ارزیابی توسعه شهر سالم با رویکرد توزیع مکانی فضاهای سبز شهری
(نمونه موردی: مناطق ۳،۷ شهر اصفهان)

استاد راهنما

دکتر مهین نسترن

کبری صالحی مورکابی

چکیده

با گسترش بی‌رویه شهرها، رویکردهای متعددی برای ایجاد کیفیت مطلوب زندگی برای نسل‌های امروز و آینده مطرح شد که یکی از این رویکردهای، رویکرد شهر سالم است. این رویکرد از بعدهاى مختلفی از قبیل بعدهاى زیست‌محیطی، اجتماعی، سلامت روحی و جسمی جامعه، محیط زندگی فرد و غیره، به بررسی کیفیت زندگی افراد یک جامعه پرداخته است. شهرنشینی اگرچه موجب رفاه و راحتی انسان‌ها شده است ولی مشکلاتی را نیز در برداشته است. مشکلاتی که در نهایت سلامت روح و روان انسان را در معرض خطر قرار داده است. مهم‌ترین اثر فضای سبز در شهرها کارکردهای زیست‌محیطی آنهاست که به‌عنوان یکی از مهم‌ترین عناصر حیات شهری در صورت توجه به استانداردهای زیست‌محیطی و پراکنش مناسب آن مطابق با نیازهای جمعیتی، نتیجه مثبتی را بر بهبود کیفیت زندگی داشته است. در شرایط حاضر، بسیاری از شهرهای ایران با معضل کمبود فضای سبز و نیز عدم توزیع مناسب آن مواجه‌اند. که این وضعیت باعث پایین آمدن کیفیت زندگی و سلامت افراد و نارضایتی آنها شده است. درمجموع ارزیابی اینکه چه شهری سالم است یا اینکه در مقابل سایر شهرها در چه سطحی از سلامت قرار دارد، هنوز مسئله‌ای پیچیده و مبهم است. شهر اصفهان بر اثر رشد جمعیت و با توجه به عملکرد آن، در رده‌ی شهرهای آلوده‌ی ایران قرار گرفته است. از این رو پرداختن به موضوع کیفیت زندگی شهروندان از جنبه شاخص‌های شهر سالم در این شهر و توزیع مناسب و با کیفیت فضاهای شهری از لحاظ مطلوبیت این شاخص‌ها امری ضروری و کارگشا است. در همین راستا این پژوهش با هدف ارزیابی توسعه شهر سالم با رویکرد توزیع مکانی فضاهای سبز شهری شهر اصفهان در مناطق ۳ و ۷، سعی در شناسایی نقش و اهمیت فضاهای سبز به‌عنوان یکی از محورهای اساسی مفهوم شهر سالم دارد. روش گردآوری داده‌ها از نظر هدف کاربردی و از لحاظ ماهیت تحلیل توصیفی است. تغییرات و پراکنندگی فضای سبز، مربوط به مناطق ۳ و ۷ شهر اصفهان با استفاده از گوگل ارث صورت می‌گیرد. برای محاسبه توزیع فضای سبز در این دو منطقه از شاخص ویلیامسون، سنجش سطح تمرکز، روش ضریب مکانی و تکنیک ضریب توزیع استفاده می‌شود. شاخص‌های شهر سالم در فضاهای سبز با استفاده از پرسشنامه و مقایسه زوجی، وزن‌دهی شده و در نرم‌افزار اکسپرت چویس به روش ای‌اچ‌پی به دست خواهد آمد. با توجه به نتایج به‌دست‌آمده مشخص شده است که مناطق ۳ و ۷ شهر اصفهان به لحاظ سطح و سرانه‌ی فضای سبز دارای رتبه‌ی فرو سبز و از لحاظ استانداردهای معیارهای شهر سالم دارای فاصله اساسی و همچنین فضای سبز به صورت ناعادلانه پراکنده شده‌اند، بنابراین توجه به این مناطق ضروری است. در نهایت نیز پیشنهادهاى برای توسعه بهینه شاخص‌های شهر سالم در فضاهای سبز شهر اصفهان در مناطق مذکور ارائه شده است.

کلیدواژه‌ها:

توسعه پایدار، شهر سالم، فضاهای سبز شهری، شهر اصفهان

Abstract

With the excessive expansion of cities, several approaches have been proposed to create a desirable quality of life for today's and future generations, one of which is the healthy city approach. This approach has examined the quality of life of a person in a variety of different aspects such as environmental, social, physical and mental health of the community, the environment of a person's life and so on. Urbanization has been a source of human well-being, but it also has problems. Problems that ultimately put people at risk of mental health. The most important environmental effects of green spaces in cities are their environmental functions. As one of the most important elements of urban life, considering the environmental standards and its appropriate percolation in accordance with demographic needs, it has had a positive effect on improving quality of life. In the current situation, many cities in Iran are faced with a lack of green space and lack of appropriate distribution of this situation, which has led to a decrease in the quality of life and health of individuals and their dissatisfaction. In sum, assessing which city is healthy or what level of urban health is in front of other cities is still a complex and ambiguous issue. The city of Isfahan has been located in the polluted cities of Iran due to population growth and its performance. Therefore, it is necessary to address the issue of citizens quality of life in terms of indicators of a healthy city in this city and proper distribution and quality of urban spaces in terms of desirability in this city is essential and inclusive. In this regard, the present study aims to identify the role and importance of green spaces as one of the main axes of the concept of a healthy city with the aim of evaluating the development of a healthy city with the spatial distribution of urban green spaces in areas 3 and 7 of the city of Isfahan. Data collection method in terms of purpose, it is applicable and in terms of nature, it is analytical. Changes and dispersal of green space are related to areas 3 and 7 of the city of Isfahan using Google Earth. Indicators of healthy city in green spaces are weighted by using a questionnaire and clock preference scale and in the expert choice software. To calculate the distribution of green space in these two regions, the Williamson Index, concentration measurements, spatial coefficients and distribution coefficient techniques are used. The AHP method is the final weighing. According to the results. It was determined that the 3 and 7 areas of Isfahan have been degraded and disproportionately distributed in terms of surface and per capita green space. Finally, suggestions are made for the optimal development of healthy city indicators in the green spaces of Isfahan in these areas.

Key words:

Sustainable development, healthy city, urban green spaces, Isfahan city